

Norsk
Landbruksrådgiving *Viken*

Herjinger av tege og andre insekter 2018

Håra engtege; årets skadedyr 2018

Foto. H.M.Saastad

Foto. NIBIO

Foto. NIBIO

Håra engtege – situasjonen 2018

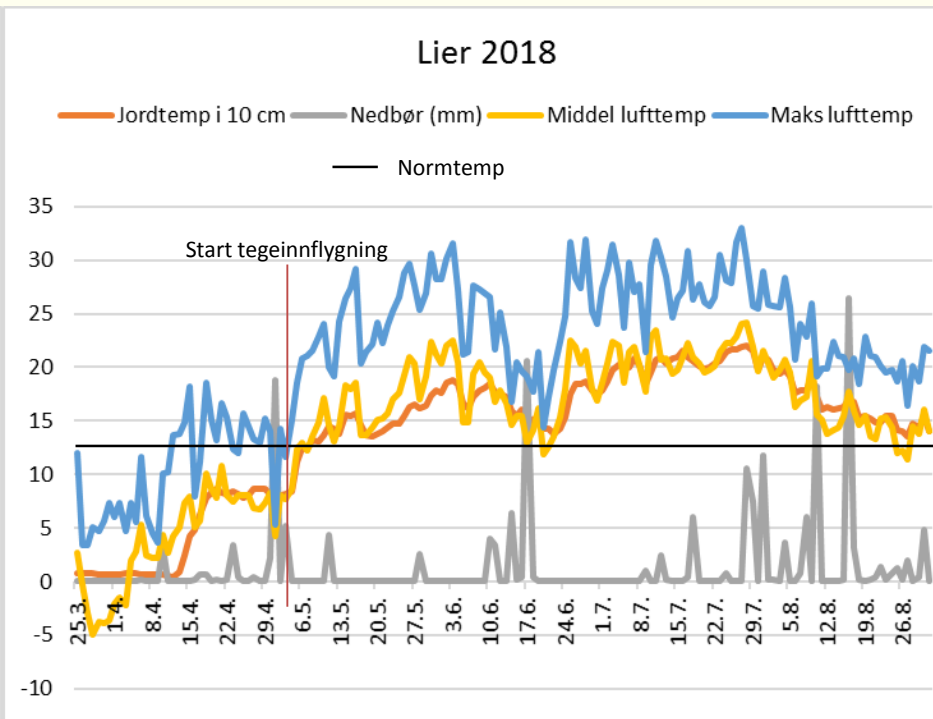
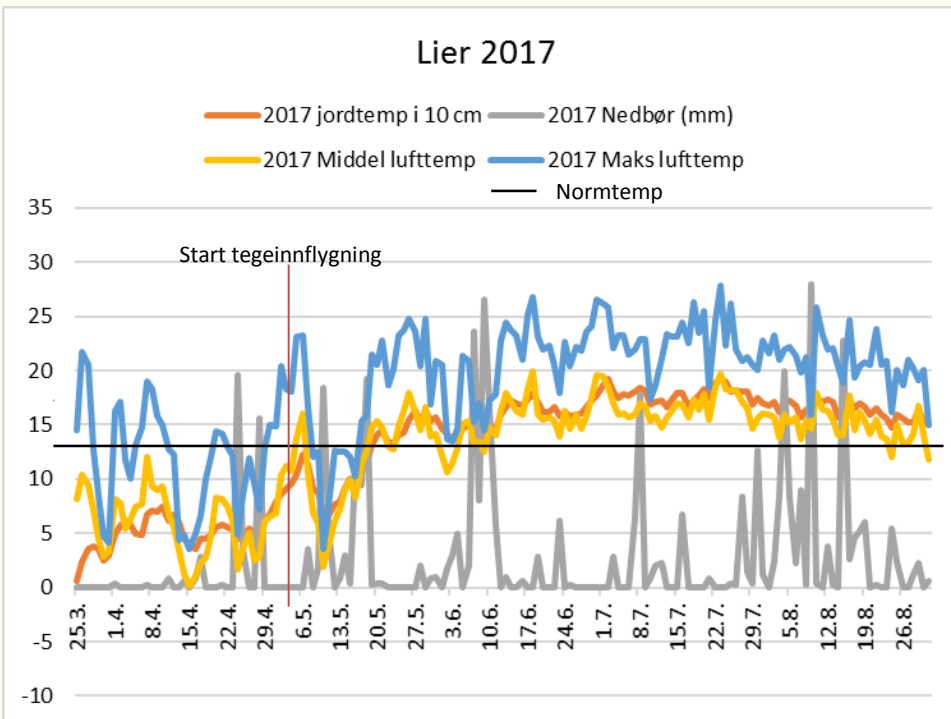
- Størst skade i hodekål, rosenkål, brokkoli. Juni 2018: 25-50% blindplanter i rosenkål og hodekål-åkre i Lier og Vestfold.
- Stikker og suger først og fremst i vekstpunktet – gir rene blindplanter uten korkvev.
- Finske unders.: 29% vinteroverlevelse ved permanent snødekke på skogbunn.
14% vinteroverlevelse ved kun delvis snødekket skogbunn.
- **Kryper frem fra overvintringsstedet når temperatur i strølaget i kant/skog blir ca 10°C**
- **Fare for angrep når lufttemp. overstiger ca 15°C på våren.** Tegene greier da å fly fra skogen og inn i åkeren. Vanligvis fra midten av mai.

I år gikk det raskt fra snørik vinter til varm sommer. Dvs mye utplanting og tegeinnflyving i samme periode = mye skade.

Tegeforhold 2017 vs 2018

Kaldt/vått vs varmt/tørt i innflygningsperioden

Temperatur Lier (01.05. – 01.09.2018)

- **13,8 °C** normal snittemperatur
- **17,4 °C** snitttemperatur i 2018
- **3,6°C** varmere enn normalen
- **4°C** varmere en normal 01.06-01.08

Nedbør Lier (01.05. – 01.09.2018)

- Nedbørsnormal **330 mm**
- Nedbør 2018 = **177,5mm** (mulig noe kunstig vanning)
- **344 mm** fordampning
- **76 mm** fra 01.06-01.08

Knollselleri 29.8.

Stangselleri 24.7.

Håra engtege i salater

Tege- og gammaflyskade

Håra engtege - utviklingssyklus

Skadegjører	Januar	Februar	Mars	April	Mai	Juni	Juli	August	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
Håret Engtege	Overvintrer som voksen på bakken					Egg legging						
<i>(Lygus regulipennis</i>							Nymfer					
<i>Poppius)</i>							Ny generasjon voksne >>>> Overvintrer					

Håra engtege – forebyggende tiltak

1. Dekking rett etter planting er helt klart beste tiltak, 100% effekt. 1,3x1,3mm holder. Klimanett kan også holde, men på grensen. Fiberduk er optimalt, men pass på varmen.
2. Store, kraftige utplantingsplanter i god vekst tar minst skade.
3. Sorter med rask og god dekking av vekstpunkt greier seg best.

Kjølig vær og mye nedbør etter planting reduserer angrepet.

Kjemiske tiltak har dårlig effekt bl.a. pga stadig innflygning fra skog og de kan fly unna sprøytebommen. Conservebehandlede småplanter sies å ha noe avskrekkende effekt.

14.6. Kålmøll – vi ser litt øking i svermende kålmøll

Våre naboland har meldt om økt svermeaktivitet. Vi har også begynt å se litt av dette i våre områder, men ingen voldsomme mengder. Foreløpig observeres lite larver. Det er viktig å sjekke åkrene i ukene som kommer nå.

4.7. Kålmøll – mye larver nå!

Vi finner mye larver i åkrene nå – med noen unntak. Gå i åker og sjekk godt nede i vekstpunktet. I denne varmen og tørken finner man larvene godt gjemt nedi planta. Se bilder nedenfor. Siden det ofte er vanskelig å treffe leveområdet til larvene vil man slite litt med å få tilstrekkelig effekt av sprøytinga. Dette avhenger av kålkultur (vanskeligst i rosenkål og hodekål) sort og utviklingsstadium. Husk at pyretroidene har redusert effekt i varmen. Conserve og Steward er gode midler mot larvene. Kjør 50-60 l vann pr daa og høyt trykk for å få middelet godt nedi planta. Tilsett klebe/spredemiddel.

På åkre som var åpne i vekstpunktet ved sprøyting ser man stor forskjell der det er behandlet med Conserve i fht der det ikke er behandla nå.

27.6. Kålmøll – varierende forhold

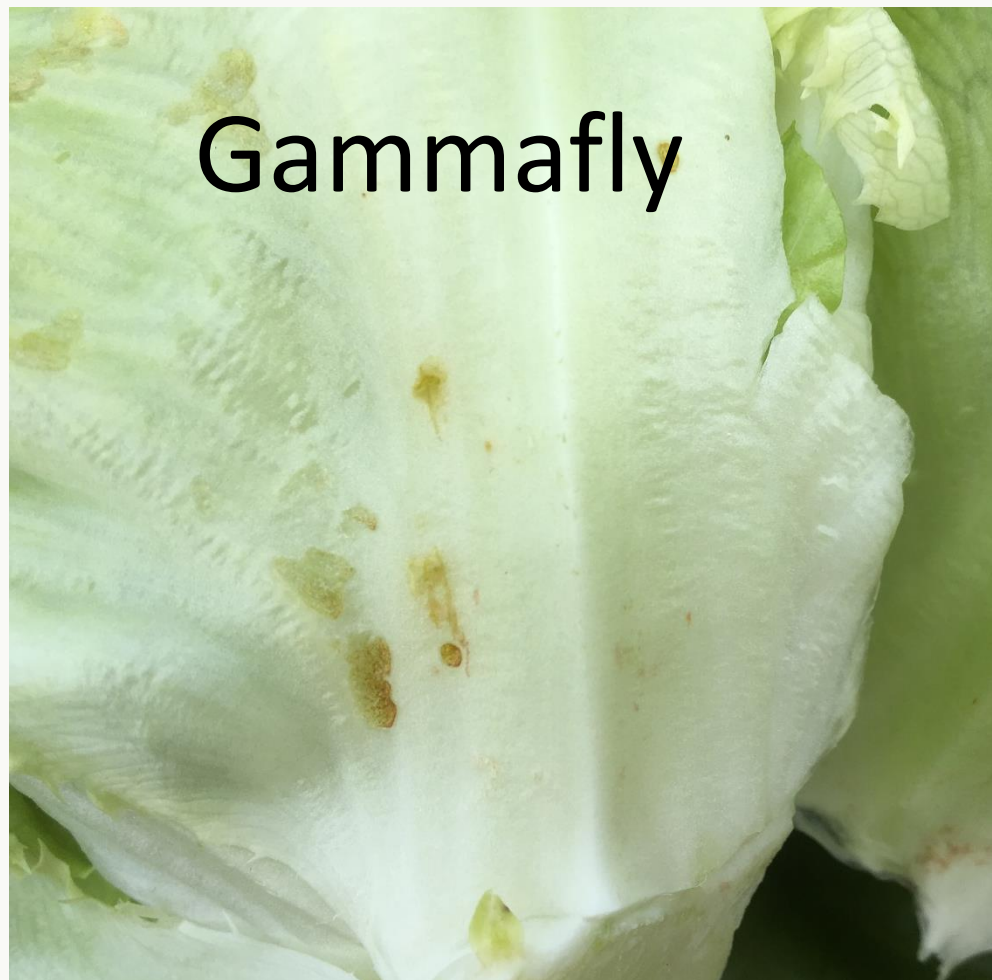
Noen åkre har en del larver, mens andre er helt rene. Det er viktig å sjekke åkrene! Ikke kom på hæla. Jo lenger plantene er kommet i utvikling desto vanskeligere kan det være å treffe levestedene til larvene og få tilstrekkelig effekt av sprøytemidlet.

Gammafly

- Utseende
 - Larve 3,5 cm lite hode, brei bakover, 6 tynne gule striper
 - Vingspenn 4 cm
 - Gamma-merke på vinge
- Biologi
 - Klekker sør i Europa
 - 10 års intervall masseinv.
 - Egg juni – aug. enkeltvis på undersiden av bladene
- Skade
 - Polyfag
 - Hull/ snaugnaging
- Tiltak
 - Pyretroider, Steward

Gammafly

Larver fra beg. juni!

Rapsglansbille

Rapsglansbille

Biologi:

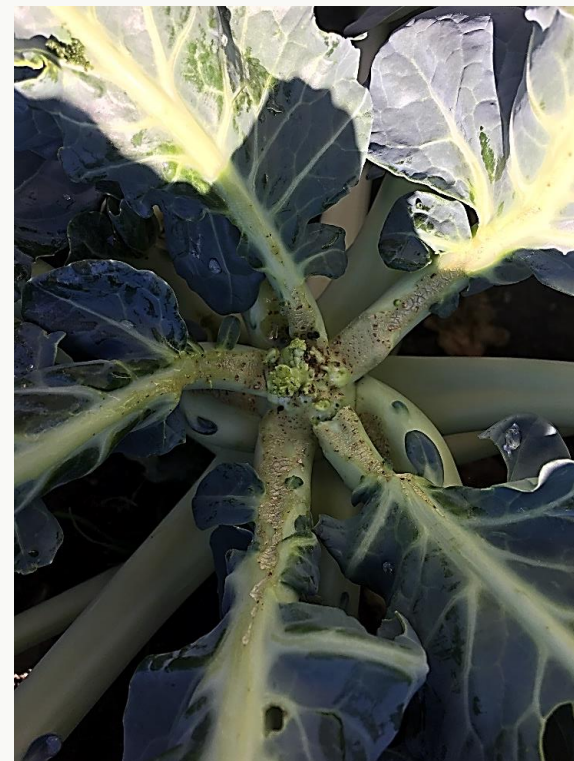
- En generasjon pr år. Voksne biller overvintre i strøsjiktet i skogskantvegetasjon, men kan også overvintre på jorden etter korsblomstra kultur.
- Blir aktive om våren når temp overstiger 8-9°C. Flyr inn i felt ved lufttemp >10-15°C.

Skadevirkninger:

- Billene kan gjøre stor skade i blomkål ved å gnage på hode/hodeknoppen, men først og fremst problem i oljevekster (raps og rybs).
- Skadesymptomene kan forveksles med kålgallmygg. Ødelagte vekstpunkt og mye korkvev, eller gnag og skade på selve hode ved angrep senere i hodeutviklingen.
- Voksne biller gjør skade på ettersommer da de kan gnage på blomkålhodet. Overvintret generasjon kan gjøre skade på tidligblomkål.
- Områder nær kantvegetasjon og skog er mest utsatt.

Forebyggende tiltak:

- Pyretroider og Steward
- Vekstskifte. Dersom angrep bør man ikke ha tidligkultur med kålvekster neste år på samme skifte. Billen kan overvintre i jord, men helst i skogbunnen.

*Korkvev mot vekstpunkt i blomkål - trolig skade etter gnag av rapsglansbille, men kan også være skade fra kålgallmygglarver.
Foto H.H. Helmen*

Rapsglansbille

Skadegjører	Januar	Februar	Mars	April	Mai	Juni	Juli	August	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
Rapsglansbille	Overvintrer som voksen i jorda				Egglegging							
						Larver og pupper						
<i>Meligethes aeneus</i>						Voksen >>> Overvintrer						

Norsk
Landbruksrådgiving *Viken*

Takk for
oppmerksomheten!

<https://viken.nlr.no/>

